

YOSHLARNING MA'NAVIY ONGINI SHAKLLANTIRISHDA KUTUBXONALARNING O'RNI.

Navoiy viloyat, Karmana tuman axborot kutubxona markazi xizmat rahbari

Musurmanova Dilorom Yadgarovna

Annotatsiya. Ushbu maqolada kutubxonalarning yoshlarning ma'naviy ongini shakllantirishdagi muhim roli ko'rib chiqilgan. Unda kutubxonalar turli xil diniy va falsafiy matnlarga kirishni qanday ta'minlashi, ta'lim dasturlari orqali shaxsiy o'sishni qo'llab-quvvatlashi va ma'naviy rivojlanish uchun qulay aks ettiruvchi muhitni yaratishi ko'rib chiqiladi. Adabiyotlarni tahlil qilish va turli tadqiqot usullarini qo'llash orqali ushbu tadqiqot kutubxonalarning yoshlarning ma'naviy hayotiga ta'sirini ta'kidlaydi va ularning ma'naviy tarbiyadagi rolini oshirish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: Kutubxonalar, ma'naviy ong, yoshlar, shaxsiy o'sish, ta'lim dasturlari, ma'naviy rivojlanish, adabiy tahlil.

Kutubxonalar azaldan bilim va madaniyatni tarqatishda Markaziy o'rinni egallab kelgan. An'anaviy rollaridan tashqari, kutubxonalar yoshlarning ma'naviy ongiga ta'sir o'tkazish imkoniyatlari bilan tobora ko'proq tan olinmoqda. Ma'naviy ong shaxsning ma'naviy o'lchovlar haqidagi tushunchasi va tajribasini qamrab oladi, ular ko'pincha shaxsiy shaxsiyat, maqsad va qadriyatlar jihatlarini o'z ichiga oladi. Ushbu maqola kutubxonalarning ma'naviy va falsafiy manbalarga kirishni ta'minlash, ta'lim dasturlarini osonlashtirish va introspektsiya va o'sishni rag'batlantiradigan muhit yaratish orqali shaxsiy rivojlanishning ushbu jihatiga qanday hissa qo'shishini o'rganadi.

Kutubxonalarning ma'naviy ongni shakllantirishdagi rolini baholash uchun ushbu tadqiqot aralash metodlardan foydalanadi:

Adabiyot Sharhi: Asosiy mavzu va tushunchalarni aniqlash maqsadida kutubxonalar, yoshlarni rivojlantirish va ma'naviy tarbiyaga oid mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqildi.

So'rovlar va intervyular: Kutubxonalarning ma'naviy rivojlanishdagi o'rni haqidagi tajribalari va istiqbollari to'g'risida sifatli ma'lumotlarni to'plash uchun kutubxona homiylari, o'qituvchilari va kutubxonachilari bilan so'rovlar va suhbatlar o'tkazildi.

Amaliy Tadqiqotlar: Kutubxonalarning ma'naviy ongga qanday hissa qo'shishiga oid amaliy misollarni ko'rsatish uchun ma'naviy tarbiyaga qaratilgan aniq kutubxona dasturlari va tashabbuslarining amaliy tadqiqotlari tahlil qilindi.

Kutubxonalar turli xil materiallarga kirishni ta'minlash va aks ettirish va tadqiq qilish uchun qulay muhitni yaratish orqali yoshlarning ma'naviy ongini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kutubxonalar bu jarayonga hissa qo'shishning bir necha yo'li:

Turli xil istiqbollarga kirish: kutubxonalar turli diniy va falsafiy an'analarga oid kitoblar, maqolalar va boshqa manbalarni taklif etadi, bu esa yoshlarga turli nuqtai nazarlarni o'rganish va ma'naviyat to'g'risida har tomonlama tushunchalarni rivojlantirishga imkon beradi.

Tanqidiy fikrlashni targ'ib qilish: kutubxonalar keng ko'lamli g'oya va qarashlarga ega bo'lish orqali yoshlarni o'z e'tiqodlari va qadriyatlarini haqida tanqidiy fikrlashga undaydi, shaxsiy ma'naviy ongni yanada chuqurroq va chuqurroq rivojlantiradi.

Tadqiqot uchun xavfsiz joy: kutubxonalar yoshlar ma'naviy va falsafiy savollarni bosimsiz o'rganishi mumkin bo'lgan, ularga qo'llab-quvvatlovchi muhitda o'z e'tiqodlari va qadriyatlarini haqida fikr yuritishga yordam beradigan hukm qilmaydigan makon yaratadi.

Dasturlar va tadbirlar: ko'pgina kutubxonalarda ma'naviyat, axloq va shaxsiy o'sish bilan bog'liq mavzular bo'yicha tadbirlar, seminarlar va munozarali guruhlar o'tkazilib, yoshlarga ushbu mavzular bilan tuzilgan sharoitda shug'ullanish imkoniyatini beradi.

Namuna va murabbiylar: kutubxonachilar va boshqa xodimlar qo'llanma va murabbiy sifatida harakat qilishlari, tavsiyalar berishlari, munozaralarni osonlashtirishlari va yoshlarning ma'naviy sayohatlarida yordam berishlari mumkin.

Rag'batlantiruvchi mulohaza: kutubxonalar ko'pincha aql-idrok, meditatsiya va shaxsiy rivojlanish manbalarini o'z ichiga oladi, bu esa yoshlarning o'z-o'zini anglashiga va ichki shaxslari bilan chuqurroq bog'lanishiga yordam beradi.

Kutubxonalar o'rganishga bo'lgan muhabbatni tarbiyalash va boy bilimlarga ega bo'lishni ta'minlash orqali yoshlarni ma'naviy tushunish va shaxsiy o'sishga intilishlarida qo'llab-quvvatlaydi. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, kutubxonalar yoshlar o'rtasida ma'naviy ongni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Turli xil manbalarga, ta'lim dasturlariga va aks ettiruvchi muhitga kirish birgalikda yoshlarning ma'naviy rivojlanishiga hissa qo'shadi. Kutubxonalar yoshlarga o'zlarining ma'naviy o'lchamlarini o'rganish va tushunish uchun vositalar va joylarni taqdim etish orqali shaxsiy o'sishni osonlashtiruvchi sifatida ishlaydi. Biroq, cheklangan resurslar va maqsadli dasturlarga ehtiyoj kabi muammolar saqlanib qolmoqda. Kutubxonalar yoshlarning ma'naviy ehtiyojlarini yaxshiroq qo'llab-quvvatlash uchun o'z takliflarini moslashtirish va kengaytirishda davom etishlari kerak.

Xulosa

Kutubxonalar yoshlarning ma'naviy ongini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Kutubxonalar turli xil ma'naviy matnlarga kirishni taklif qilish, ta'lim dasturlarini osonlashtirish va aks ettiruvchi muhit yaratish orqali yoshlarning shaxsiy va ma'naviy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi. Ularning bu sohadagi roli juda muhim va maqsadli tashabbuslar va resurslarni ko'paytirish orqali tan olinishi va yaxshilanishi kerak.

To'plamlarni kengaytirish: kutubxonalar o'z to'plamlarini turli e'tiqod tizimlariga mos keladigan ma'naviy va falsafiy matnlarning keng doirasini o'z ichiga olgan holda diversifikatsiya qilishni davom ettirishlari kerak.

Ixtisoslashtirilgan dasturlarni ishlab chiqish: ma'naviy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash uchun maxsus ishlab chiqilgan dasturlarni amalga oshirish, masalan, shaxsiy o'sish bo'yicha seminarlar va ma'naviy mavzulardagi munozaralar.

O'qituvchilar bilan hamkorlik qilish: kutubxonalar ma'naviy tarbiyani maktab dasturlari va jamoatchilikni targ'ib qilishda o'qituvchilar bilan hamkorlik qilishlari kerak.

Xabardorlikni oshirish: jamiyat a'zolari va manfaatdor tomonlar o'rtasida ma'naviy tarbiyada kutubxonalarning o'rni to'g'risida xabardorlikni oshirish.

Ushbu takliflarni ko'rib chiqish orqali kutubxonalar yoshlarning ma'naviy ongiga ta'sirini yanada kuchaytirishi va ularning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Adabiyotlar.

1. SCIENCE AND EDUCATION Scientific journal Volume 1, Special issue 2020 21-27 P.
2. Jurayev, S. S. O. (2021). Abu Ali ibn Sinoning falsafiy qarashlarida baxt-saodat masalasi. Academic research in educational sciences, 2(Special Issue 1), 395-401.
3. Saidov, S. (2021). Ibn al-Muqaffaning islom tarjima san'atiga qo'shgan hissasi. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(1).
4. <https://www.norma.uz/> Legislation Angi / Reading Week will be held in the first week of April
5. PULATOV SH.N. Socio-political situation in India in the late 19th and early 20th centuries. Academic Research In Educational Sciences. Volume 1. 2020 468-474 P.
6. Pulatov, Sh.N., Rabindranath Tagor's contribution to Indian enlightenment.// SCIENCE AND EDUCATION Scientific journal Volume 1, Special issue 2020 136-144 P.
7. Pulatov, Sh.N., Stages of development of pedagogical education in India.